

SXEDIO.50L

8.6.1917: ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΝ ΝΑ ΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η επομένη συνεδρία του Νομοθετικού για το ενωτικό ψήφισμα που κατέθεσε ο βουλευτής Λεμεσού-Πάφου Ν. Κλ. Λανίτης και το οποίο προτείνεται όπως γίνει αναφορά στον ενωτικό αγώνα των Κυπρίων στην αντιφώνηση προς τον Αρμοστή, έχει ως εξής, σύμφωνα με τα επίσημα πρακτικά του Σώματος:

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 1917

(Προεδρία Αρμοστού)

ΤΟ ΕΝΩΤΙΚΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ: Συνεχίζεται η συζήτησις επί του ενωτικού ψηφίσματος.

ΛΟΥΗΣ (Λουίζου, βουλευτής Λάρνακας-Αμμοχώστου): Παρηκολούθησα, κ. Πρόεδρε, τα υπό του εντ. μουσουλμανικού μέλους Λευκωσίας-Κυρηνείας προχθές λεχθέντα και οφείλω να ομολογήσω ότι μου επροξένησαν λυπηράν εντύπωσιν. Δεν ανέμενον να απευθύνη ύβριν προς ολοκληρον τον πληθυσμόν της νήσου, εις ον και αυτός ανήκει, ως αγνώστου προελεύσεως.

ΙΡΦΑΝ: Είπον αορίστου καταγωγής.

ΑΡΜΟΣΤΗΣ: Θα παρακαλέσω τα έντ. μέλη να μη διακόπτωσι τον αγορητήν, εκτός εάν το ομιλούν έντ. μέλος επιτρέπη διακοπήν.

ΙΡΦΑΝ: Ουδεμίαν πρόθεσιν είχον να υβρίσω.

ΛΟΥΗΣ: Ευχαρίστως, κ Πρόεδρε, θα επέτρεπον εις οιονδήποτε μέλος να με διακόψη, αλλά το ζήτημα είναι τόσον λεπτόν, ώστε διακοπή από οιονδήποτε μουσουλμανικόν μέλος ίσως να με παρέσυρεν εις εκτροχίασιν. Εάν δεν έχω λάθος το έντ. οθωμαν. μέλος είπεν ότι το να ζητώμεν ένωσιν της Κύπρου μετά της Ελλάδος θα ικανοποιεί η Μ. Βρετανία 220 χιλ.

κατοίκων αγνώστου καταγωγής και θα δυσηρέσει 150 εκατομμύρια μουσουλμάνων.

Η ύβρις είναι πολύ μεγάλη και δεν θα την ανεχθώ. Ίσως θα μου είπητε ότι είναι ζήτημα ιδιοσυγκρασίας και χαρακτήρος, αλλά θα προσθέσω ότι είναι και σύστημα ανατροφής.

Ομολογώ ότι δεν δύναμαι να εννοήσω γιατί το έντ. μέλος κάμνει καθημερινώς υπαινιγμούς εις το Συμβούλιον τούτο, αλλά δηλώ ότι δεν θα το παρακολουθώ εις τον κατήφορον, διότι έχομεν ιδέαν της αξιοπρεπείας μας.

Μας απηύθυνεν ερώτησιν εις ποίαν Ελλάδα επιθυμούμεν να ενωθώμεν και εξεδίπλωσεν εφημερίδας και περιοδικά νομίζον ότι επιτύγγανε του σκοπού του, και αφ' ετέρου ότι θα μας κατεκεραύνωνεν. Ας προσπαθήση να καθησυχάση τα τετραγαμμένα νεύρα του.

Εάν υπάρχη σήμερον Ελλάς διηρημένη, τούτο είναι απλούν επεισόδιον της μακράς σταδιοδρομικής Ιστορίας της Ελλάδος και η πατρίς ημών δεν θα βραδύνη να εύρη τον δρόμον της ενώσεως και της ομονοίας (Ο αγορητής αναφέρεται στη διάσπαση μεταξύ Βενιζέλου και Βασιλιά τον οποίο ο Βενιζέλος είχε κηρύξει έκπτωτο και ηγήτο κυβέρνησης στη Θεσσαλονίκη κατά του Βασιλιά).

Ημείς διετυπώσαμεν κ. Πρόεδρε, ότι αξιούμεν παρ' υμών, γνωρίζετε δε τι ζητούσιν εκείνοι. Θα μοι επιτρέψη η Υμετ. Εξοχότης, ν'αναφέρω την φράσιν του μεγάλου Γλάδστωνος σας: "Ολίγιστοι λαοί είναι τοσούτον εξηχρειωμένοι και ταπεινωμένοι το φρόνημα, ώστε να προτιμώσι της υπό ομοφύλων και ομοθρήσκων διοικήσεως, την διοίκησιν υπ' ανθρώπων, ξένων την καταγωγήν, τα φρονήματα, τα αισθήματα και την θρησκείαν".

Αυτοί είναι καιροσκόποι, αυτοί αρέσκονται εις τιμάς και θέσεις. Αφήσατε τους να περάσουν. Ημείς προσεκολλήθημεν εις μίαν ιδέαν και εκείνην τιμώμεν και εκείνην θέλομεν.

Εις στιγμήν ρητορικής αποστροφής το έντ. μουσουλμανικόν μέλος Λεμεσού-Πάφου μας ηρώτησεν

εάν εδεχόμεθα η αρχή των εθνικοτήτων να εφηρμόζετο εις όλα τα μέρη.

Από χείλη Ελλήνων δεν δύναται να είναι αρνητική η απάντησις.

Το εντ. μέλος έχει αρκετάς ιστορικάς γνώσεις, ώστε να γνωρίζη ότι ο βίος του Έλληνοσ υπήρξε διαρκήσ πάλη προς την ελευθερίαν του, υπέρ αυτήσ έχυσε το αίμα του και τα οστά των πατέρων του ευρίσκονται εσκορπισμένα εις τασ φάλαγγασ και τα όρη της ελληνικήσ γησ.

Ηγέρθην διά να υποστηρίξω θερμότατα το υπό του εντ. φίλου μου προταθέν ψήφισμα, το οποίον εξωτερικεύει όχι μόνον το αίσθημά μου, αλλά και ολοκλήρου του ελληνικού πληθυσμού της νήσου.

Θα μου επιτραπή κ. Πρόεδρε, να επαναλάβω διά πολλοστήν ό,τι οι μεγάλοι αρχηγοί σας διεκήρυξαν κατερχόμενοι εις τον γιγάντειον αγώνα, την προστασίαν δηλονότι των μικρών λαών και διά να δώσουν σάρκα εις το δόγμα των εθνικοτήτων.

Ο ελληνικός λαός επίστευεσσε και πιστεύει ότι αγωνίζεσθε διά τασ ιδέασ εκείνας τα οποίας υποστηρίζει ο ελληνικός λαός και προς τασ οποίας στρέφεται νοσταλγός η Ελληνική φυλή.

Και διά τούτο παρακολουθεί μετ' αγωνιώδουσ ενδιαφέροντος τον αγώνα σας και πονεί μαζί σας και θλιβεται διά το χυνόμενον κατά τασ μυριονέκρους μάχασ αίμα των αδελφών σας, και εύχεται και πιστεύει εις την τελικήν νίκην των όπλων σας.

Και ημείς οι Κύπριοι, κ. Πρόεδρε, οι οποίοι αποτελούμεν αναπόσπαστον μέρος της ελληνικήσ πατρίδος, μνήμονεσ των μεγάλων υπηρεσιών τασ οποίας η πατρίδα σας παρέσχεν εις υμάσ, αισθανόμενθα μεγάλην ευγνωμοσύνην προς σας την στιγμήν δε αυτήν δεν απευθυνόμεθα μόνον εις τα φιλελεύθερα αισθήματα σας, αλλ' αξιούμεν παρ' υμών ν' αποδείξητε και εμπράκτως εκείνο το οποίον σας ηνάγκασε να κατέλθητε εις τον μεγάλον αγώνα, ότι μάχεσθε υπέρ των μικρών λαών και της αρχήσ των εθνικοτήτων.

ZANNETOS: Ισως απο χαρακτηήρος, ίσως εξ

επαγγέλματος είμαι εκ των θετικιστών και εκ των ολιγώτερον ιδεολόγων. Ελέχθησαν ικανά υπό των συναδέλφων μου ως προς την οφειλομένην ευγνωμοσύνην της φυλής μας προς την Αγγλίαν.

Εγώ προσωπικώς, κ. πρόεδρε, είμαι εκτιμητής της κοσμοϊστορικής και κοσμοπολιτικής ιστορίας της επιρροής της Αγγλίας. Και διά τουτο υπήρξα πάντοτε ειλικρινώς της γνώμης, ότι προκειμένου να υπάρξη ξένη διοικήσεις εν Κύπρω, αύτη πρέπει να είναι μόνη η αγγλική.

Γενόμενος προς υμάς ειλικρινής, κ. Πρόεδρε, θα είμαι ειλικρινής και προς τον εαυτόν μου και τον λαόν, ον αντιπροσωπεύω. Πας λαός όταν ζητή την ελευθερίαν του παρά ξένης Κυβερνήσεως αύτη ανυψούται πάντοτε εν τη συνειδήσει των λαών οσονδήποτε φιλελευθέρα και αν είναι.

Αισθάνομαι δε μεγάλην χαράν, διότι ευρίσκομαι εν πλήρη ομοφωνία προς τον κυπριακόν λαόν ως προς τα αισθήματα αυτά.

Νομίζω ότι και εγώ είμαι υπόχρεως να είπω μερικά εις απάντησιν των εντ. μουσουλμανικών μελών.

Εν τούτων έχει τόσον πολλάς γνώσεις, ώστε ώνόμασε τον κυπριακόν λαόν αγνώστου προελεύσεως.

Εξ όσων γνωρίζω μια θεωρία εσκότισε την ιστορίαν της νήσου ταύτης.

Υπερστηρίχθη δηλαδή προ τινος υπό σοβαρών επιστημόνων ότι η Κύπρος κατώκηθη το πρώτον υπό Φοινίκων, οίτινες κατόπιν εξελληνίσθησαν.

Και αν αυτό ήτο αληθες συνέβη **10** αιώνας π.χ προ τρισχιλιων δηλ. ετών.

Από της φοινικικής εποχής, ουδείς ουδέποτε διημφισβήτησε την ελληνικότητα του λαού της νήσου ταύτης. Αραγε εις ένα τοιούτον λαόν αδιατάραχον πολιτικής προς **3** χιλ. ετών δεν είναι αρκετόν να του δώση ένα όνομα.

Αλλ' η πρόοδος της επιστήμης της αρχαιολογίας και ιστορίας εσκίασε τέλεον την ανωτέρω θεωρίαν της ιστορικής καταγωγής της Νήσου. Βεβαίως δεν έμεινεν αμέτοχος η Κύπρος από εχθρικής επιδρομάς. Αλλ'

ακριβώς εδώ έρχεται να δείξει την εθνικότητα του ο Κυπριακός λαός, διότι παρά τας εισβολάς διεφύλαξεν ακραιφνή και ακεραίαν την εθνικήν του ύπαρξιν.

Ηκούσαμεν και μίαν άλλην παράδοξον θεωρίαν περί των εθνικοτήτων αναπτυσσομένην εν τω Συμβουλίω τούτω.

Το έντ. οθωμανικόν μέλος Λεμεσου-Πάφου το ασχοληθέν εις το δόγμα τούτο, δεν κατώρθωσε να διακρίνη την εθνικότητα από την θρησκευτικότητα, και ωνόμασε τους μουσουλμάνους όλους τούρκους.

Και επειδή ακόμη ίσως να μη μ'ενόησε το έντ. μέλος, θα είπω ότι και ημείς δεν είμεθα 4-5 εκατομμύρια, αλλά 500 εκατομμύρια, συμπεριλαμβανομένων των Σέρβων, Ρώσων και Βουλγάρων.

Προσέτι το έντ. οθωμ. μέλος ανέφερε τα οστά του Προφήτου. Είμαι ευλαβέστατος προς την θρησκείαν παντός, δεν το αναφέρω δε προς ευσέβεια, αλλ' απλώς διότι το έχει επικαλεσθή ως επιχείρημα.

Αλλά προκειμένου περί οστών ευρίσκονται και τα οστά του Ευαγόρου, του Ονησίλου, τα οποία βαρύνουσι πολύ περισσότερον... δεν συμπληρώ την φράσιν μου.

Ημείς δεν έχομεν τα οστά, αλλ' έχομεν και τον Ολυμπον μας, τον οποίον περιγράφει ο Ευριπίδης της αρχαιότητος η Κύπρος δεν ζητεί καθώς είπε το έντ. μέλος Ελλάδα, αλλά ζητεί την ελευθερίαν της και είναι αμέσως Ελλάς.

Και ήδη ας μοι επιτραπή να ασχοληθώ ειδικώτερον περί του ψηφίσματος. Η ουσία του ψηφίσματος είναι η αξίωσις του ελληνικού Κυπριακού λαού να ενωθή μετά της Ελλάδος. Το ψήφισμα στηρίζει την αξίωσιν ταύτην εις την γενναιοφροσύνην και τα αισθήματα του Βρετανικού λαού.

Εις αμφοτέρα ταύτα έχω διάφορον γνώμην και θα αναπτύξω τας ιδέας μου. Δεν θέλω να είπω ότι και ο εισηγητής δεν συμφωνεί μαζί μου, αλλά υπερπήδησε στάδια τινά διά να φθάση εις το σημείον εκείνο, όπερ

είναι υπό πάντων επιθυμητόν.

Κατά την ταπεινήν μου αντίληψιν το δικαίωμα της ελευθερίας ανήκει εις τον αναξιοπαθούντα λαόν. Το κύριον ζήτημα δι' εμέ είναι το ζήτημα της ελευθερίας του Κυπριακού λαού.

Πως κατόπιν ούτος θα κανονίση την τύχην του είναι ζήτημα ιδικόν του εγώ δεν αναγνωρίζω κανένα δικαίωμα της Ελλάδος επί της Κύπρου, αλλά τότε μόνον όταν η Κύπρος θελήση να ενωθή με την Ελλάδα.

Οι Κύπριοι έχοντες το αίσθημα της ελευθερίας, θα ζητήσωσι πρώτον ταύτην και αν έχωσι το αίσθημα ελληνικόν κατόπιν δύνανται να ζητήσουν την μετά της Ελλάδος ένωσιν.

ΑΡΜΟΣΤΗΣ: Το έντιμον μέλος ομιλεί από **70** λεπτών και όμως δεν ηδυνήθην εισέτι να εννοήσω εάν θα είναι υπέρ ή κατά του ψηφίσματος ή θα προτείνη τροποποίησιν τινά.

ΖΑΝΝΕΤΟΣ: Νομίζω κ. Πόεδρε, ότι οι Κύπριοι εν τη περιστάσει ταύτη δικαιωματικώς δύνανται ν' απαιτήσωσι την ελευθερίαν των. Κατά την αντίληψιν μου οι Κύπριοι από της **5** Νοεμβρίου **1914** απέκτησαν τοιούτον δικαίωμα.

Μέχρι τότε υπήρχε μία συνθήκη ήτις εκώλυε τοιαύτην αξίωσιν.

Η συνθήκη είναι η της **4** Ιουνίου **1878** μετά του παραρτήματος της **1ης** Ιουλίου **1878**.

Η συνθήκη διά του άρθρου **6** ήτο ληξιπρόθεσμος διά τινάς υποθέσεις. Ρητώς το άρθρον λέγει ότι ληγούσης της συνθήκης η Αγγλία θα κενώση την Κύπρον. Οι όροι ούτοι ήσαν εάν η Ρωσία επέστρεφεν εις την Τουρκίαν το Καρς και άλλας τινάς χώρας.

Θα είπε δύο λέξεις διά κάτι το οποίον ελέχθη υπό του εισηγητού προς υποστήριξιν του ψηφίσματος του. Ελέχθη υπό του κ. Λανίτου κατά το μάλλον και ήττον σαφώς όπως παραχωρηθή η Κύπρος εις την μαχομένην Ελλάδα.

Εις την ιδικήν μου εθνικήν αντίληψιν δεν υπάρχουν πολλάί Ελλάδες, αλλά μία.

Δεν δύναμαι να λεπτολογήσω επί του ζητήματος

τούτου, αλλά ποτέ δεν θα ήμην σύμβουλος του Κυπριακού λαού να προσχωρήσει εις κίνημα στασιαστικόν.

Η Κύπρος αν αξιωθή προσοχής υπό της Προστάτιδος έχει καιρόν να σκεφθή διά τα περαιτέρω. Σήμερον όπως έχουσι τα πράγματα το συμφέρον της Νήσου απαιτεί όπως περιορισθή να ζητή μόνον την ελευθερίαν της ανεξαρτήτως των εν Ελλάδι πραγμάτων.

Εν τούτοις, παρά τας διαφοράς ταύτας θα ψηφίσω το ψήφισμα.

ΣΕΒΕΡΗΣ: Η νήσος αυτή από μακρού χρόνου υπέστη πολλά υπό τον ζυγόν της δουλείας και άλλαξε πολλούς δεσπότας.

Ουδέποτε όμως έπαυσε ζητούσα την εθνικήν της αποκατάστασιν. Τον εθνικόν τούτον πόθον ούτε τα δεσμά, ούτε η σπάθη των κατακτητών ηδυνήθησαν να καταπνίξωσιν.

Εφ' όσον ευρίσκετο υπό το κράτος του τρόμου δεν ηδύνατο να εκφράσει ελευθέως το φρόνημά της.

Αλλ' όταν ήλθε πλέον η φιλελευθέρα Αγγλία, ήτις εκόμισε την ελευθερίαν του λόγου, ουδεμίαν ευκαιρίαν παρέλειψε του να εκφράσει τον πόθον της.

Ζητούντες την ένωσιν μας ουδαμώς προτιθέμεθα να δείξωμεν αντιβρετανικά αισθήματα. Ζητούντες την ένωσιν μας δεν την Ελλάδα ακολουθούμεν απλώς την φωνήν της συνειδήσεως μας, την ιδίαν φωνήν ήτις ωδήγησε χιλιάδας τέκνων της Κύπρου εις τα μακεδονικά πεδία όπου έχυσαν το αίμα των υπέρ του βωμού της ελευθερίας, όπου και σήμερον ακόμη μάχονται τα τέκνα της νήσου ταύτης επί τω ιδίω σκοπώ.

Θα καταλήξω με την θερμήν έκκλησιν όπως η Υμετέρα Εξοχότης μνήμων των παραδόσεων της Αγγλικής φυλής μη παραλείψη να γίνη διερμηνεύς παρά τη κεντρική κυβερνήσει της εθνικής αγωνίας του Κυπριακού λαού, όστις ανυπομόνως και εναγωνίως αναμένει την εθνικήν του αποκατάστασιν.

ΧΑΜΗ: Μοι φαίνεται κ. πρόεδρε, ότι εάν το Συμβούλιον ησυχολείτο εις την νομοθετικήν του

εργασίαν θα ήτο ευτυχέστερον.

Το ελαττήριον του ψηφίσματος είναι το αίσθημα. Αλλ' εν τη πολιτική το αίσθημα δεν έχει θέσιν.

Εκείνοι οίτινες έχουσιν εις χείρας των την διοίκησιν της νήσου ταύτης δεν έχουσι τοιούτον αίσθημα.

Ισως δε και ημείς θα διεπράττομεν, προδοσίαν εάν παρεδεχόμεθα το ψήφισμα τούτο, αφού δεν είμεθα εντεταλμένοι με πολιτικά καθήκοντα.

Η σταθερά ημών πεποίθησις είναι ότι ο λαός της Κύπρου ουδέποτε ήθελεν εύρη την ευδαιμονίαν ης απολαύει υπό την αγγλικήν διοίκησιν, και ότι ο λαός δεν θα εύρη ταύτην υπό την Κυβέρνησιν της Ελλάδος.

Προ πάντων δέον να εκτιμήση τις την ησυχίαν και ασφάλειαν των απολαύομεν από τριετίας εν καιρώ πολέμου.

Αν συμπεράνη τις από τα γεγονότα τα οποία έλαβον χώραν εν Ελλάδι, θα κατανοήση τίνα κακά θα ενέσκηπτον και εδώ εάν η Κύπρος απετέλει τμήμα της Ελλάδος.

Η προστασία και ασφάλεια της περιουσίας η ελευθερία της θρησκείας και του λόγου, η ισότης και άλλα παρέχονται επαρκώς υπό της παρούσης διοικήσεως.

Το να μη εκτιμά τις δε την αλήθειαν ταύτην είναι αγνωμοσύνη. Το να παραδεχθή τις δε το ψήφισμα τούτο είναι έγκλημα κατά του κυπριακού λαού.

Δίδοντες την ψήφον μας εναντίον του ψηφίσματος θα προστατεύσωμεν την κονότητα ην αντιπροσωπεύομεν. Η Κυβέρνησις θα μας βοηθήση εις το έργον μας.

ΖΗΝΩΝ: Υποστηρίζω εκθύμως το ψήφισμα ως τούτο είναι διατετυπωμένον ανεξαρτήτως οιασδήποτε γνώμης επιθυμούσης να προσγειώση την υψηλά ευρισκομένην έννοιαν του ψηφίσματος προς τούτο ή εκείνο το έδαφος, επιθυμώ εμφαντικώς να δηλώσω ότι οι πόθοι και αι ελπίδες της Κύπρου φέρονται προς μίαν ενιαίαν και αδιαίρετον Ελλάδα, όπως μια και αδιαίρετος είναι και η έννοια του εθνικού συμφέροντος.

Πλείονα να είπη τις εντός του χώρου τούτου εις τους παρόντας καιρους ουδένα θα είχε λόγον και ουδένα θα εξυπηρέτει σοβαρόν σκοπόν.

ΕΜΦΙΕΤΖΗΣ: Δεν ξεπλάγην όταν ήκουσα ομιλούν το έντ. μουσουλμανικόν μέλος Λάρνακος- Αμμοχώστου, ότι μόνον εν ιδεώδες έχει, την ευμάρειαν.

Τούτο φαίνεται είναι ίδιον της φυλής, της ανατροφής και των εθνικών ιδεωδών, τα οποία έκαστον άτομον τρέφει.

Το έντ. μουσουλμανικόν μέλος φαίνεται ότι ελησμόνησεν ότι οι Έλληνες ανήκουν εις φυλήν, ήτις υπέρ παν άλλο περιέπει την ελευθερίαν της. Ελεύθερος Έλλην εμεγαλύνθη και μεγαλυνθείς εμεγάλωσε την ανθρωπότητα και διά τούτο όλοι οι λαοί οφείλουσι να συντρέχουσι την ελληνικήν φυλήν και ελευθερίαν.

Ο αγγλικός λαός την υποχρέωσιν ταύτην αντελήφθη και την έδειξεν εις το Ναυαρίνον και την Επτάνησον, το αυτό δε ήθέλησε να κάμη και διά τη Κύπρον, κατά το **1915**.

Βάρβαρος κατακτητής κατεπάτει την ελευθερίαν του Βελγίου και ο βρετανικός λέων βρυχώμενος άφηνε ν' ακουσθώσι λόγοι υπέρ της ελευθερίας των μικρών λαών.

Τον βρυχηθμόν τούτον έφερεν η πάντειος αύρα μέχρι της κορυφής του Ολύμπου και εκείθεν διεσπάρη ανά σύμπασαν την νήσον.

Και η φωνή εκείνη ήτο επανάληψις των αρχών τας οποίας διεκήρυξεν η Μ. Βρετανία κατερχομένη εις τον γιγάντειον τούτον αγώνα.

Ο Κυπριακος λαός επλήσθη χαράς διότι ενόμισεν ότι το πλήρωμα του χρόνου έφθασε και οι άρχοντες του θα τω εχορήγουν τηνελευθερίαν. Εκτοτε επήλθον εις την πολιτικήν ζωήν της Ελλάδος διαιρέσεις αίτινες ουδέν άλλο είναι παρά απλούν επεισόδιον εις την πολιτικήν ζωήν της Ελλάδος. Διαιρέσεις αίτινες ουδέν άλλο παρά απλούν επεισόδιον εις την πολιτικήν ζωήν του κράτους.

Εν τούτοις παρά την υφισταμένην διαίρεσιν εν Ελλάδι ήτις προέρχεται εκ της διαφοράς των

αντιλήψεων, οι Κύπριοι αποβλέπουν προς μίαν Ελλάδα ηνωμένην και αδιαίτερον. Και η ένωσις αύτη δεν θα βραδύνη να πραγματωθή.

ΘΕΟΔΩΤΟΥ: Είμαι υποχρεωμένος να ομλήσω ίνα αναιρέσω μερικά σημεία των εντ. μελών ιδία των μουσουλμανικών. Δεν θέλω να είπω ότι τα υπό των μουσουλμανικών μελών λεχθέντα είναι άξια προσοχής και αναιρέσεως, αλλ' επειδή ταύτα γίνονται ασπαστά υπό μικροάγγλων τινών, εντός και εκτός της Κύπρου, φρονώ ότι πρέπει ν' αφαιρεθώσιν.

Υπάρχει ομοιότης τις μεταξύ Αγγλων και Τούρκων, κατά το γαλλικόν ρητόν, όπως λέγει "ξέσατε τον Τούρκον και θα εύρητε τον Τούρκον".

Εκαστο κράτος έχει και τα νόθα του τέκνα, δεν φοβούμεθα δε ούτε τους μικροάγγλους, ούτε τους οθωμανούς.

Τας γνώμας του εντ. οθωμαν. μέλους Χαμή βέη, τας άκουσα και από μικροάγγλους και δι' αυτό ήχθην να είπω εκείνο το γαλλικόν λόγιον διά να δείξω την συγγένειαν της σκέψεως.

Ομολογώ ότι διοικητικώς υπό την ελληνικήν διοίκησιν θα υστερήσωμεν της νυν διοικήσεως επί τινα τουλάχιστον έτη.

Αλλά θέλομεν την πτωχήν Ελλάδα, διότι αύτη είναι η μήτηρ μας.

Ο Ιρφάν εφ. είπεν ότι ο λαός της Κύπρου είναι αγνώστου καταγωγής θα τον παραπέμψω εις το Μουσείον, το οποίον θα κάμη καλά να επισκεφθή διά να ίδη τα κρανία, άτινα ευρέθησαν κατά τας ανασκαφάς της Λαπήθου και τα οποία ήσαν ελληνικά αποδεικνύοντα ούτω τη ελληνικότητα της νήσου προ χιλιάδων ετών.

Επίσης θα συμβουλεύσω το έντ. μέλος να μελετά συγγράμματα με κύρος και ουχί τυφλοσύρτας ότι η Κύπρος ήτο και είναι ελληνική. Αλλά το ζήτημα το οποίον διακανονίζει την εθνικότητα ενός λαού δεν είναι τα κρανία αι αρχαιολογικά γνώμαι του ενός ή του άλλου, αλλ' η εθνική συνείδησις του λαού.

Την συνείδησιν δε ταύτην την έχει

ελληνοπρεπέστατα ο Κυπριακός λαός, σταθερόν ακλόνητον και ουδέν ψεύδος είναι δυνατόν να πείση τον κόσμον περί του εναντίου.

Και όταν βλέπετε ένα λαόν όστις συγκινείται να χαίρει διά κάτι το οποίον είναι υπέρ ή κατά της Ελλάδος, όστις έχει τους ήρωας του εις το Μπιζάνι, όστις έχει τον Σώζον με τα άλλα ηρωικά τέκνα της νήσου ταύτης, θα τολμήσητε να μας αρνηθήτε τον εθνισμόν μας;

Η Κύπρος κ. Πρόεδρε, ουδέποτε έπαυσε να είναι ελληνική. Και προ της αγγλικής κατοχής ο σπινθήρ της ελευθερίας ήτο εις τα βάθη της ψυχής μας, και κατά το **1821** η νήσος προσέφερε την εκατόμβην του Αρχιεπισκόπου της και Εθνάρχου, των λογάδων της και των προκρίτων της.

Από δε της πρώτης στιγμής τς μεταπολιτεύσεως το πρώτον κήρυγμα το οποίον ηκούσθη από τα χείλη του Αρχιεπισκόπου είναι το κήρυγμα της ενώσεως μετά της Ελλάδος.

Αφ' ότου συνεστήθη το Συμβούλιον τούτο δεν παρέλεψεν ευκαιρίαν από του να εκδηλώνη τον πόθον του, ο κυπριακός λαός, καθώς και δι' υπομνημάτων και διά πρεσβειών, αίτινες μετέβησαν εις Λονδίνον.

Ως μέλος των πρεσβειών καλώς γνωρίζω κ. πρόεδρε, την απάντησιν ην έδωκαν οι εν Αγγλία κυβερνώντες και άλλοι σημαίνοντες παράγοντες.

Πάντες εκεί δεν μας είπον ότι δεν είμεθα Έλληνες, αλλά μας είπον ότι το ζήτημά μας θα τεθή επί τάπητος.

Και ίνα εισέλθω εις γενικήν λεπτομέρειαν την λύσιν του Ανατολικού ζητήματος υπελόγιζον εις μίαν δεκαετίαν.

Αλλ' ευτυχώς το ανατολικόν ζήτημα ετέθη ενωρίτερον επί τάπητος και ήδη ότε πρόκειται να κριθή η τύχη των μικρών κρατών έχομεν απαίτησιν να ληφθώσιν υπ' όψιν οι εθνικοί μας πόθοι.

Οι εντ. φίλοι μου οθωμανοί θα κάμωσι καλά να εξοικειθώσι με τη ιδέαν να γίνουν Έλληνες, διότι η Αγγλία δεν θα ψευσθή ενώπιον όλου του κόσμου, ημείς

δε δεν θα παύσωμεν να ζητώμεν την εθνικήν μας αποκατάστασιν.

Είς υμάς, κ. πρόεδρε, εναπόκειται να εύρητε την οδόν ήτις θα μας φέρη εις την ποθητήν ένωσιν.

Ν. ΠΑΣΧΑΛΗΣ: Δύο λέξεις θα είπω κ. Πρόεδρε και αύται είναι ότι συμφωνώ καθ' όλην την γραμμήν με τας δηλώσεις τας τόσον βραχείας αλλά και τόσον σημαντικής του εντ. μέλους Λεμεσού-Πάφου κ. Ζήνωνος και διά τους αυτούς λόγους θα ψηφίσω και εγώ υπέρ του ψηφίσματος.

Θα προσθέσω μόνον ότι πολλά ελέχθησαν διά την υφισταμένην σήμερον εν τω ελληνισμώ διαίρεσιν, διά την οποίαν αιμάσσει πράγματι και η καρδιά παντός Έλληνος Κυπρίου.

Αλλ' η θλιβερά εκείνη διαίρεσις εκτός του ότι είναι προσωινή ουδεμίαν δύναται να έχη κατ' εμέ σχέσιν με το υπό συζήτησιν ψήφισμα, διά του οποίου ζητείται η εκπλήρωση των πόθων του Κυπριακού λαού.

Την πραγμάτωσιν δε των πόθων τούτων ζητούμε παρά της Μεγάλης Βρετανίας ουχί κ. Πρόεδρε, διότι η Ελλάς σας παρέσχεν εν τω παρελθόντι υπηρεσίας, ουχί διότι κατέχετε την Θεσσαλονίκη της, ουχί διότι σας επέτρεψε να αποπλίσητε τον στόλον της, ουχί διότι σας έδωκε την ελευθέραν χρησιμοποίησιν των λιμανιών της και της ελληνικής γης, ουχί διότι ελληνικαί εθελοντικάί λεγεώνες μάχονται για σας, αλλά διότι δυνάμεθα δικαιωματικώς να αξιώσωμεν την εκπλήρωσιν των πόθων τούτων, πόθων προαιωνίων, άσβεστων, εμφύτων, πόθων ελληνικών λαού γνησίων ελληνικού.

Η συνεδρία λύεται (και αναβάλλεται για τις 11 Ιουνίου).